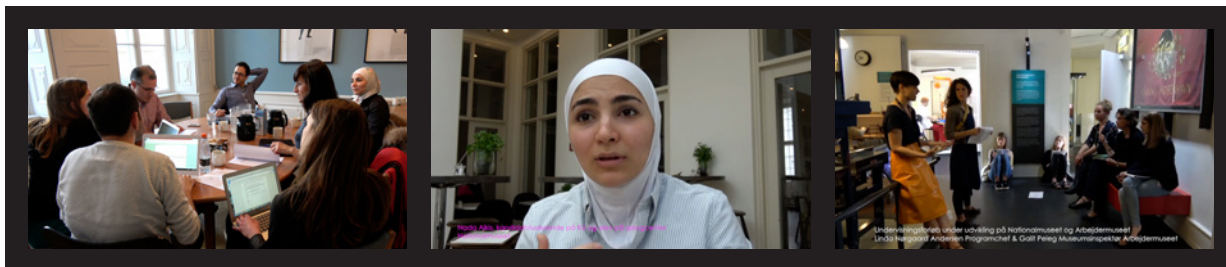

Det audiovisuelle scope

Et alternativ i museumsundervisningen

Jeg har som filmdokumentarist fulgt forskningsprojektet CULINN (Cultural Citizenship and Innovation) gennem et treårigt forløb på Nationalmuseet, Arbejdermuseet og i partnerskab med Center for Kunst & Interkultur samt Det Syriske Kulturinstitut. Projektet har i perioden 2017-2020 undersøgt offentlige museers forpligtigelser og potentiale til at formidle dansk kulturhistorie, demokrati-forståelse og kulturelt medborgerskab til nyankomne mennesker i Danmark. Hovedmålsætningen har været kulturel og demokratisk inklusion af helt nye borgere i museumsregi. Sammen med de ovenfor nævnte institutioner deltog i alt syv museer: Vardemuseerne, Museum Vestsjælland, Bornholms Museum, Immigrantmuseet og Museum Lolland-Falster.

Sprog som kommunikation er indlysende, men selvfølgelig ikke en entydig kommunikationsvej. I et samarbejde med sprogskoler over hele Danmark og sprogskolekursister på Danskuddannelse 2 og 3 for voksne udlændinge erfarede vi museumsarbejdere nødvendigheden af at udvikle undervisningsformater i samarbejde med målgrupperne selv og sprogdidaktiske eksperter. Når nyankomne menneskers danske sprogkompetencer er under udvikling, kræver det sprogdidaktisk viden og sensibilitet af museumsformidlerne at facilitere en dialog. Derfor inddrog vi de sprogdidaktiske konsulenter, bl.a. undervisere på dansk kurser for udlændinge, fordi de besidder den specifikke viden, som kræves for at forstå områdets særlige problematikker og for at udvikle museumsundervisningen.

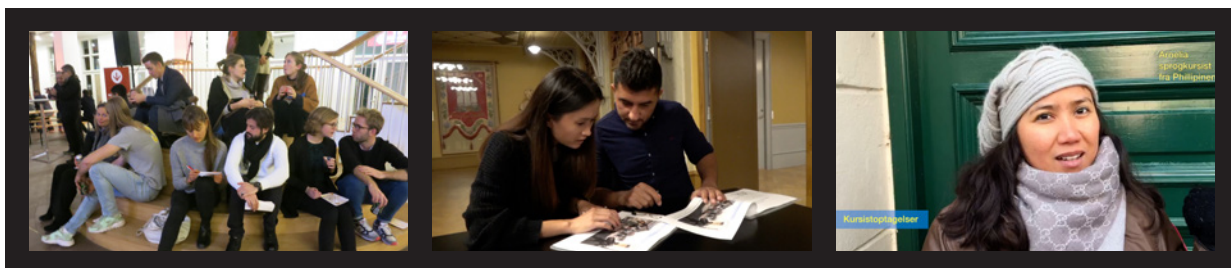
Vi samarbejdede med klubber, civilsamfundsgrupper og netværk, fx Turning Tables, Designværkstedet Igne: Oya og Dansk Flygtningehjælp, som i forvejen var i kontakt med målgruppen. På den vis byggede projektet videre på allerede etablerede trygge relationer, som museerne ikke selv besad. Museer kan opleves som autoritative og ekskluderende institutioner for såvel nytilkomne som borgere, alt efter hvilken erfaring man har haft – eller ikke haft – med museale rum. Samarbejdet fik en anden øget relevans for målgruppen, når museet var “screenet” af et bekendt forum.

CULINN har vist, at museumsoplevelser er noget, der sker i relationer mellem mennesker, hvor man er i dialog og skal forstå hinandens forskellige perspektiver på verden og begrebet kultur. Nye erkendelser og blinde vinkler i egen praksis skal formidles, for at museerne udvikler sig. Det kræver opbakning og prioritering fra museernes ledelse, og det kræver museumsformidlere med interkulturelle kompetencer, motivation for relationsarbejde og projektarbejdets processuelle karakter. Mange museumsformidlere er universitetsuddannede, men audiovisuelitet, rum, sanser og interkulturel forståelse indgår

kun i begrænset omfang i undervisningen på universitetet. Hvis kommende formidlere ikke også arbejder med disse indsigter, før de rammer museerne, vil det blive sværere at se og formidle udstillinger med andre øjne og på andre måder end dem, man har stiftet bekendtskab med i undervisningen. Karen Lisa Salamon er ph.d., etnograf og har været følgeforsker på CULINN; i antologien *Mellem Innovation & Integration*, som udgives i forlængelse af projektet, skriver hun i sin artikel “Når vi tænker nyt om det vi kender” om, hvordan:

Interkulturelle ‘benspænd’ har en kreativ værdi i formidlingsarbejde: Vi bliver nødt til at udfordre vores egne selvfølgeligheder, og vi må tænke en række faste formater ‘forfra’, når vi som danske museer vil nå folk med andre former for dannelse, end vi selv har. Det kræver ressourcer, men styrker også museets formålsbevidsthed, metodiske palet og formidlingsmæssige smidighed. (2020, 45)

Undervejs er der blevet produceret fyre audiovisuelle dokumentationer til CULINN’s videoarkiv, ud over den

skriftlige dokumentation i form af rapporter, artikler og den afsluttende antologi *Mellem Innovation & Integration*. Dokumentationerne er tilgængelige på CULINN's hjemmeside. De består af korte film, som viser udviklingen af et formidlingskoncept fra den undersøgende startfase, feltarbejdet, de eksplorative didaktiske overvejelser blandt museumsansatte, uddybende interviews med museumsformidlere og sprogdidaktiske eksperter, relationsskabende arrangementer mellem museer og målgrupper, til de mere resultatorienterede og afsluttende undervisningsforløb. Ud over egenproduceret materiale fra CULINN har kursister og undervisere også bidraget med egne optagelser fra mobilkameraer.

Med en uddannelse som filmklipper fra Den Danske Filmskole og en magistergrad i etnologi fra Københavns Universitet er jeg trænet i såvel audiovisuel som skriftlig formidling og kan derfor se, hvor væsentligt det er med tværfaglige synteser af denne karakter, der anskueliggør nye formidlingstiltag til specifikke målgrupper. Videofilme er blevet realiseret dels som læringsmateriale for projektets egne museumsansatte, dels som formidling til andre interesserede. De ville med fordel også kunne

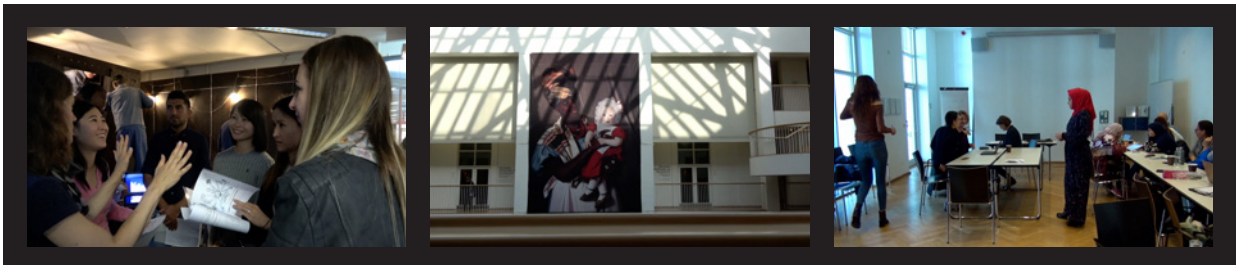
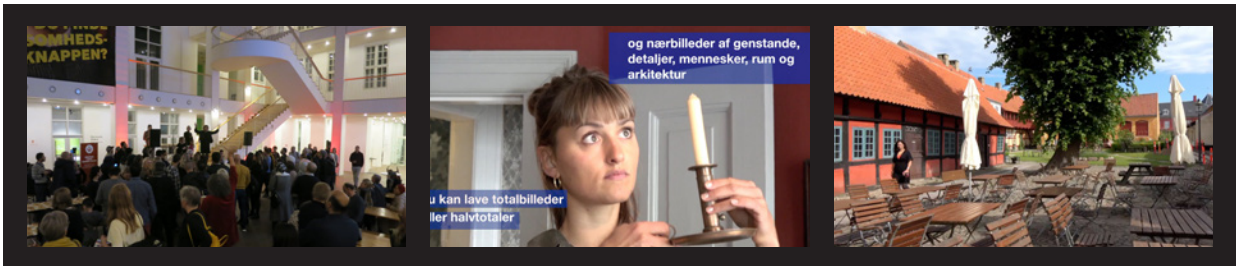
anvendes af museologistuderende og andre kulturformidlende fagområder, som i filmisk format kan følge de tidligere beskrevne faser af projektet. Filmene lægger op til diskussion om metoder og praksis inden for visuel dokumentation, vidensproduktion og koblinger til historisk etnografiske film og genstande.

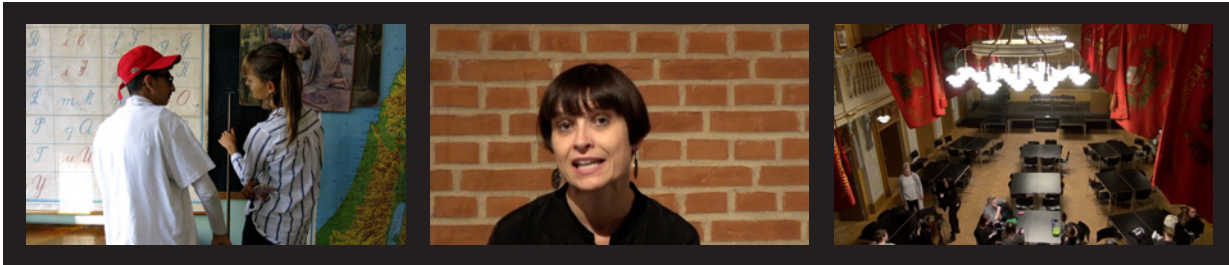
Dokumentationer af denne karakter ville med assistance fra undervisere og museumsdidaktiske eksperter også kunne udvikles og produceres af de studerende selv på forskellige medie- og formidlingsfag. Erfaringer gjort med den type vidensproduktion skærper de studerendes evner til at kunne arbejde tværfagligt og analytisk med audiovisuelle greb.

Nogle af udfordringerne har for mig været (ud over generelt at være en potentielt intimiderende dokumentarist i situationer, hvor deltagerne ikke nødvendigvis føler sig på sikker grund) at få film- og fototilladelser underskrevet, inden de mange forskellige deltagere forsvandt fra de forskellige arrangementer. Det har været udfordrende at filme uden om mennesker, der ikke vil filmes, visse museumsrumms mørke/beskyttende belysning, mange mennesker samlet på små arealer, at udvikle

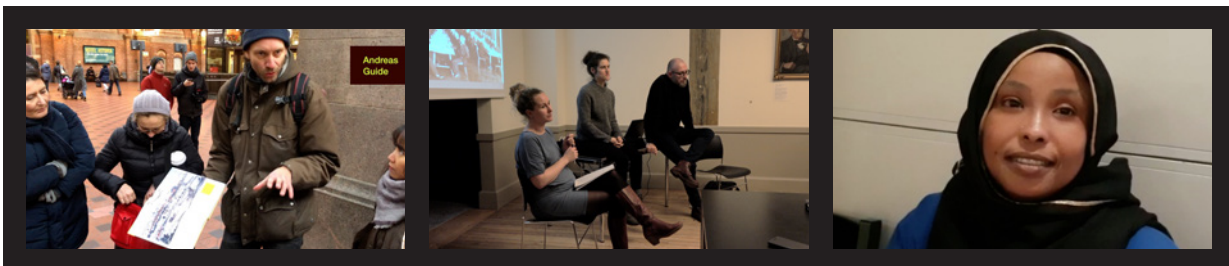

relationer med interviewede for at kunne give indholdet ordentlig dybde, og at have arbejdstid nok til seriøst at kunne forholde sig til at skulle redigere 2-3 timers filmet materiale ned til meningsgivende 5-7 min. eller mindre. Selvom jeg er et tilstedeværende, kamerabærende menneske, der står inde for min framing af billeder og situationer, kræves der også en accept fra de filmede af, hvordan jeg fremstiller dem. Det er vigtigt at inddrage audiovisuel dokumentation fra starten af projektet frem for at påklistre den til sidst, når alle teksterne er ved at være skrevet. Meningsudvekslinger, betydningsfulde øjeblikke og spontane reaktioner har en anden resonans end pænt opsatte genopførelser eller gruppefotos – to vidt forskellige genrer af billedokumentation med vidt forskellige funktioner.

Hvis filmdokumentation skal have relevans som viden- skab, skal mediet medtænkes fra opstarten af et projekt, det være sig opgaver, udstillinger, forskningsprojekter etc. Selvom kameraet ikke (eller aldrig) viser én garanteret sandhed, så nuancerer optagelserne projektets indhold og udvider teksternes univers.

LITTERATUR

Engholm, Gitte og Signe Bjerre. 2020. *Mellem Innovation og Integration. Når museer møder nyttilkomne borgere.* København: Nationalmuseet.

CULINN-projektet er støttet af
Innovationsfonden; se mere på CULINN.dk

Link til antologien *Mellem Innovation & Integration*:
www.culinn.dk/rapporter/

FOTOS & FILM

Elisabeth Colding
Sofie Bervild Nielsen
Laura Møller Henriksen
Baker Hannan
Jimi Espensen Rosa
Mikkel Arnfred
Tille Sara Lagersted Nielsen
Ingelise Øllgaard
Sanne S. Hansen
Martin Thaulow
Arbejdmuseet
Nationalmuseet
Immigrantmuseet
Museum Lolland-Falster
Museum Vestsjælland
Tingbjerg Bibliotek/Kulturhus